

گزارش علمی از وضعیت زیست-محیطی غار طرنگ

غارها به دلیل دارا بودن شرایط زیستی خاص، داشتن هوایی با تهویه اندک، شرایط اکولوژیکی (نور، دما، تبخیر، رطوبت..) یکنواخت در طی فصول سال، فقدان نور و وجود رطوبت بالا؛ اکوسیستم هایی بسیار حساس، تخصص یافته و منحصر به فرد به شمار می آیند. به همین دلیل در طی تکامل، جانورانی که با این چنین محیط هایی سازش یافته اند معدود و نسبت به تغییرات محیطی بسیار حساسند.

در بازدیدهای علمی-تحقیقاتی انجام گرفته از غار طرنگ، استان کرمان، توسط یک تیم تحقیقاتی از بخش جانورشناسی دانشگاه شیراز، گونه های جانوری متنوع و منحصر به فردی در این غار مشاهده و شناسایی گردید. غار طرنگ از جمله غارهای طبیعی انحلالی و زنده استان کرمان با اکوسیستمی غنی و منحصر به فرد در این استان است. این غار تمامی تشکیلات و ویژگی های یک غار کامل را در خود دارد، از جمله دارا بودن اسپلئوتم های قابل توجه، داشتن خفاش که خود نقش بسیار مهم و بسزایی در چرخه غذایی اکوسیستم غار ایفا می کند، دارا بود آب در انتهای غار، و داشتن فون جانوری غاردوست (تروگلوپیل) متنوع. تمامی موارد بالا، توجیه کننده حساسیت بالای محیط داخل غار و نیاز شدید به حفاظت از آن است.

غار طرنگ زیستگاه تنوع وسیعی از جانوران غارزی از جمله: ۳ گونه قاب بال مخصوص غار، عقرب کاذب، چندین گونه عنکبوت، بال توری ها (*Neuroptera*)، جیرجیرک غارزی، یک گونه هزارپا، موجودات میکروسکوپی خاکزی (کنه، دم فتری ها، *Psocoptera*)، کرم خاکی، و خفاش نعل اسبی کوهستان (*Rhinolophus blassi*) می باشد. تمامی این بی مهرگان غارزی در کنار خفاش ها و باکتریهای غار، در حفظ و بقای محیط طبیعی این اکوسیستم نقش دارند بنابراین نابودی هر کدام منجر به برهم خوردن تعادل اکولوژیک و نابودی محیط جانوری آن می گردد.

متأسفانه شاهد تخریب محیط داخلی و چشم انداز غار بودیم که بر اثر نوشتن یادگاری بر روی دیواره ها و اسپلئوتم های غار و برجای گزاردن زباله توسط افراد نا آگاه و ایجاد شده بود. همین امر در کنار بازدیدهای مکرر و نامحاطانه (ایجاد آلودگی صوتی، نوری، شیمیایی، باکتریایی) منجر به کاهش چشمگیر و نگران کننده ای از جمعیت خفاش های غار طرنگ شده است. بهتر است از پیمایش های تفریحی و یا ورزشی و غیر علمی از چنین غارهای ارزشمندی در جهت حفظ این اکوسیستم های بی نظر که جز منابع ملی کشورمان ایران به شمار می آیند، خودداری گردد.

میانگین دمای ناحیه هایپوژن غار ۱۸ درجه سانتی گراد و رطوبت آن ۷۶٪ محاسبه گردید.

زمان های بازرسی: فروردین و دی ماه ۹۴

نویسنده و محقق: محدثه السادات تهامی

راهنمای فنی: خانم زینب یوسفی (عضو انجمن غارنوردی استان کرمان) و با همکاری جمعی از اعضای این انجمن

با تشکر از گروه تحقیقاتی بیوسیستماتیک جانوری، دانشگاه شیراز